



חידון התנ"ך לנוער  
חוזרים לספר הספרים

מדינת ישראל  
משרד החינוך  
מינהל חברה ונוער



מדינת ישראל  
משרד החינוך

# חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי, התש"ף

שם המתמודד(ת):

---

המדינה:

---

הממונה על חידון התנ"ך  
איציק בן-אבי

מְרַכֵּז החידון  
חננאל מלכה

ועדת השאלות  
חננאל מלכה, יאיר רשלבך ורגב גולן

עורך החידון  
רגב גולן

72 שנים למדינת ישראל

כ"ט בניסן התש"ף

23 באפריל 2020

© כל הזכויות שמורות

עברית – Hebrew

# חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי, התש"ף

72 שנים למדינת ישראל

## הוראות למתמודדים:

- בשלב זה של החידון 50 שאלות. הניקוד לכל שאלה – נקודה אחת. תוכל לצבור בו עד 50 נקודות שתיזקפנה לזכותך בשלבי החידון הפומבי.

## מבנה החידון:

- בחלק א' - 30 שאלות כלליות רבות-ברירה
- בחלק ב' - 20 שאלות פתוחות
- 10 שאלות מילואים ("שובר שוויון"); הניקוד שתצבור בחלק זה ישמש אך ורק להכרעה, אם זו תידרש.

זמן הבחינה – שעה וחמש עשרה דקות (75 דקות)

## חומר הלימוד לחידון:

### תורה:

בראשית: כל הספר

שמות: פרקים א-כ, כ"ד, ל"א-ל"ד

ויקרא: פרקים י"ט, כ"ג-כ"ד

במדבר: פרקים י"ז, כ"ה, כ"ז, ל"ב

דברים: פרקים י"ב-י"ד, י"ז-י"ח, ל-ל"ד

### נביאים ראשונים:

יהושע: פרקים א-י"א, י"ד-כ, כ"ב-כ"ד

שופטים: כל הספר

שמואל א': כל הספר

שמואל ב': כל הספר

מלכים א': כל הספר

מלכים ב': כל הספר

### נביאים אחרונים:

ישעיה: פרקים א-י"ב, ס-ס"ו

ירמיה: פרקים א-ב, י"ח-ל"ג

יחזקאל: פרקים א-ד, י"ז-כ, כ"ז-כ"ח, ל"ז-ל"ט

### תרי עשר:

הושע: פרקים א-ג, י"א-י"ד

יואל: כל הספר

עמוס: כל הספר

יונה: כל הספר

מיכה: כל הספר

חבקוק: כל הספר

חגי: כל הספר

זכריה: פרקים א-ד, ז-י"ד

מלאכי: כל הספר

### כתובים:

תהילים: פרקים פ-צ

משלי: פרקים כ-ל"א

איוב: פרקים א-ב, מ"ב

רות: כל הספר

קהלת: פרקים א-ד, י"א-י"ב

אסתר: כל הספר

עזרא: פרקים א, ג, ז, ט, י

נחמיה: פרקים א-ו, ח-י, י"ב-י"ג

דברי הימים ב': פרקים כ"ח-ל"ו

נוסח הפסוקים מהתנ"ך המובאים בשאלון זה הוא נוסח מאגר ספרות הקודש.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

שים לב, לעתים השאלות מנוסחות בלשון זכר, אך עשויות לרמז לזכר או לנקבה.

## בהצלחה!

## חלק א': שאלות כלליות

לפניך 30 שאלות רבות-ברירה. הקף במעגל את התשובות הנכונות ביותר.

1. נושא איזו משרה בכירה כונה בפי הכתוב "נעים זמרות ישראל"?

- א. סופר
- ב. מלך
- ג. שר צבא
- ד. מזכיר

2. מי נוחמה במילים: "הלוא אנכי טוב לך מעשרה בנים"?

- א. רחל
- ב. חנה
- ג. פננה
- ד. לאה

3. מי יועד למנהיגות טרם היוולדו: "כי-נזיר אלהים יהיה {...} מן-הבטן"?

- א. שמואל
- ב. ירמיה
- ג. שמשון
- ד. יפתח

4. בתפילת מי נאמר: "תבוא לפניך תפילתי הטה אָזְנְךָ לְרִנָּתִי"?

- א. משורר תהילים
- ב. יונה
- ג. חנה
- ד. בת-יפתח

5. מה מהבאים אינו מוזכר כאחד מייעודי מאורות השמים?

- א. להיות לאתת ולמועדים ולקמים וּשְׁנִים
- ב. להבדיל בין האור ובין החשך
- ג. להבדיל בין טוב ורע
- ד. להאיר על-הארץ

6. באיזה חג נצטווה ישראל לעשות "שמחה ומשתה ויום טוב"?

- א. סכת
- ב. ראש השנה
- ג. פסח
- ד. פורים

7. מי ניבא על ישיבת ישראל בארצו לבטח, באין מחריד: "ויהודה לעולם תשב וירושלם לדור ודור"?

- א. יחזקאל
- ב. יואל
- ג. ישעיה
- ד. זכריה

8. מי ניבא: "ואשרו אתכם כל-הגוים כי-תהיו אתם ארץ חפץ"?

- א. זכריה
- ב. חגי
- ג. מלאכי
- ד. עמוס

9. עפ"י הכתוב בספר דברים, איזה איסור מהבאים חל על מלך?

- א. איסור נשיאת נשים רבות
- ב. איסור שתיית יין ושיכר
- ג. איסור אכילת בשר
- ד. איסור תספורת וגילוח

10. מי תיאר את גדולת האל: "הבונה בשמים מעלותו ואגדתו על-ארץ יסדה הקרא למי-הים וישפכם על-פני הארץ ה' שמו"?

- א. שלמה
- ב. זכריה
- ג. משורר תהילים
- ד. עמוס

11. מי קרא: "שִׁמְחוּ אֶת-יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כָּל-אֹהֲבֶיהָ"?

- א. יִרְמְיָהּ
- ב. יִשְׁעִיָּהּ
- ג. דָּוִד
- ד. שְׁלֹמֹה

12. על מי נאמר: "וַתִּקְּמוּ בְטָרִם יַכִּיר אִישׁ אֶת-רַעְהוֹ"?

- א. רוּת
- ב. הַגֵּר
- ג. יַעֲלֵל
- ד. מֵרְיָם

13. בערב שבת נהוג לשיר את הפיוט 'אשת חיל' לכבוד אם המשפחה. מי אמר:

"אֵשֶׁת-חַיִל מִי יִמְצָא וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְכַרָּה"?

- א. בָּרֶק
- ב. בְּעִז
- ג. מְשׁוֹרֵר תְּהִלִּים
- ד. שְׁלֹמֹה בַּמְּשָׁלִי

14. איזו מצווה מהבאות נמנית על עשרת הדיברות?

- א. זְכוֹר אֶת-יְוָם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ
- ב. אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם
- ג. לֹא-תִשָּׁבְעוּ בְשֵׁמִי לְשָׁקֵר
- ד. לֹא תַעֲמֹד עַל-דַּם רֵעֶךָ

15. לכידתו של איזה מלך מתאר הכתוב: "וַיִּלְכְּדוּ אֶת {...} בַּחֲחִים וַיֹּאסְרוּהוּ

בַּנְּחֻשְׁתַּיִם וַיּוֹלִיכֵהוּ בַּבֵּלָה"?

- א. צְדָקְיָהוּ
- ב. יְהוֹיָכִין
- ג. יְהוֹיָקִים
- ד. מְנַשֶּׁה

16. מי מהבאים לא נכח בהכתרת שלמה?

- א. צדוק
- ב. בְּנֵיהוּ
- ג. יואב
- ד. נָתָן

17. מי ניבא על עתיד בו תיעקר העבודה הזרה מישראל: "בַּיּוֹם-הַהוּא נֶאֱמַר-ה' תִּקְרָא אִישׁי וְלֹא-תִקְרָא אִישׁי עוֹד בְּעָלַי"?

- א. הוֹשֵׁעַ
- ב. עֲמוֹס
- ג. זְכַרְיָה
- ד. מְלָאכִי

18. מי היה הפהן הראש לְבֵית צְדוֹק?

- א. מְשֻׁלָּם
- ב. יְהוֹשֻׁעַ
- ג. עֲזַרְיָהוּ
- ד. קוֹרַא בֶּן-יִמְנָה

19. היכן, עפ"י הכתוב, גר יונה הנביא?

- א. תְּקוּעַ
- ב. עֲנַתוֹת
- ג. תַּל אָבִיב
- ד. גַּת הַחֶפְרָה

20. מי, עפ"י ספר נחמיה, לא נמנה על הַכְּהֻנִים אֲשֶׁר עָלוּ עִם זְרֻבָבֶל בֶּן שָׁאֲלֻתִיאֵל?

- א. עֲדוּא
- ב. עֲמוֹק
- ג. עֲנִי
- ד. רְחֻם

21. בימי מי "חִדְלוּ אַרְחוֹת וְהִלְכִי נְתִיבוֹת יִלְכוּ אַרְחוֹת עַקְלָלוֹת"?

- א. גִּדְעוֹן
- ב. שְׁמִשׁוֹן
- ג. יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי
- ד. שְׁמֹנֶר בֶּן עֲנַת

22. מי אמר: "עֲבָרִי אֲנִכִי וְאֶת-ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרָא אֲשֶׁר-עָשָׂה אֶת-הַיָּם וְאֶת-הַיַּבֵּשָׁה"?

- א. אדם שקילל את נכדו
- ב. אבי זמֶרן ויקָשׁוֹן
- ג. אדם שכונה 'הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל-עַם הָאָרֶץ'
- ד. אדם שברח תְּרַשֵּׁיטָה מִלְפָּנָי ה'

23. לאחר איזה נס אמר העם: "יִמְיָנָךְ ה' נִאֲדָרִי בַפֶּחַ יִמְיָנָךְ ה' תִּרְעַץ אוֹיְבֶיךָ"?

- א. הופעת הקֶשֶׁת בְּעֵנָן
- ב. קריעת יַם-סוּף
- ג. המטרת אֲבִנֵי הַבֶּרֶד
- ד. עמידת הַשָּׁמַשׁ בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם

24. מי טען לעיוות הצדק: "מִקוֹם הַמְּשַׁפֵּט שָׁמָּה הִרְשַׁע"?

- א. עֲמוֹס
- ב. נְחֻמְיָה
- ג. קֵהֶלֶת
- ד. יִשְׁעִיָּה

25. בדברי ה' לאיזה נביא נזכרו הברזל והנחושת: "הֲנֵה נִתְתִּיךָ הַיּוֹם לְעִיר מְבֻצָּר וּלְעַמּוּד בְּרֻזָּל וּלְחַמּוֹת נְחֹשֶׁת עַל-כָּל-הָאָרֶץ"?

- א. יִשְׁעִיָּה
- ב. יִרְמְיָה
- ג. עֲמוֹס
- ד. חִבְקוּק

26. באיזה סכום כסף נקנה הר שומרון מבעליו הקודמים?

- א. מאה קשיטה
- ב. ארבע מאת שקל כסף
- ג. ככרים כסף
- ד. כסף שקלים חמשים

27. מי נזף בעם על חוסר המעש שלו: "העת לכם אתם לשבת בבתיכם ספונים והבית הזה חרב"?

- א. חגי
- ב. זכריה
- ג. עזרא
- ד. נחמיה

28. על איזו עבירה שעשו ישראל התאבל עזרא באומרו: "וכשמעי את-הדבר הזה קרעתי את-בגדי ומעילי ואמרטה משער ראשי וזקני ואשבה משומם"?

- א. גזל מעניים
- ב. נשיאת נשים נוכריות
- ג. מסחר בשבת
- ד. אי-שמירת שנת השמיטה

29. מי אמר: "הגיד לך אדם מה-טוב ומה-יהנה דורש ממך כי אם-עשות משפט ואהבת חסד והצניע לכת עם-אלהיך"?

- א. מלאכי
- ב. ישעיה
- ג. מיכה
- ד. יואל

30. על מי נאמר: "ימים רבים עשה {...} את-כל-המלכים האלה מלחמה"?

- א. יהושע
- ב. שאול
- ג. שמשון
- ד. אהוד





## חלק ב': שאלות בנושא הרמב"ם, רבי משה בן מיימון

לפניך 20 שאלות פתוחות בנושא הרמב"ם. ענה עליהן בקצרה.

הרמב"ם, רופא, איש מדע ופוסק – מגדולי האישים שקמו לעם היהודי בכל הדורות. הוא נולד במאה ה-12 בספרד, אך חי ופעל בעיקר במצרים. נודע כרופא מלומד שהכיר בחשיבות ההתעמלות הגופנית ובטיפולים מונעים כמפתח לבריאות טובה, אך התפרסם בעיקר כאיש הלכה, מחבר ספר ההלכה "משנה תורה" ("יד חזקה") וספר הפילוסופיה "מורה נבוכים". נאמר עליו: "ממשה [רבנו] ועד משה [בן מיימון] לא קם כמשה".

**וְכִמְהוּ לֹא-הָיָה {...} וְאַחֲרָיו לֹא-קָם כְּמֹהוּ**

(מ"ב כ"ג, 25)

### שאלות 31-38 – שאלות כלליות על חייו של הרמב"ם

31. הרמב"ם כונה "הנשר הגדול". מיהו הנביא שהזכיר בנבואתו את "הנשר הגדול גדול הכנפים ארך האבר מלא הנוצה אשר-לו הרקמה"? \_\_\_\_\_

32. הרמב"ם היה רופאו האישי של המשנה למלך מרוקו. על מי מעיד הכתוב שהיה "משנה למלך {...} וגדול ליהודים ורצוי לרב אחיו דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל-זרעו"? \_\_\_\_\_

33. כשהיה הרמב"ם בן עשר, נאלצה משפחתו לעזוב את ספרד בעקבות פלישת שבטים ברבריים שרדפו את יהודי האזור. מי ניבא פורענות על יהויקים מלך יהודה, וברח למצרים בעקבות איומים על חייו? \_\_\_\_\_

34. הרמב"ם ומשפחתו הפליגו ממרוקו אל עכו שבארץ-ישראל, בה התיישבו. איזה שבט לא הוריש את-ישבי עכו? \_\_\_\_\_

35. אברהם, בנו של הרמב"ם, ירש מאביו את תפקידו כמנהיג יהודי מצרים. על מי נאמר: "כי ידעתיו למען אשר יצוה את-בניו ואת-ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט"? \_\_\_\_\_

36. מות אחיו של הרמב"ם גרם לו לאבל כבד, שהפילו למשכב למשך שנה שלמה. על מי מספר הכתוב שרעיו התקשו לנחמו מאבלו: "וַיֵּשְׁבוּ אֹתוֹ לְאַרְץ שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת לַיְלוֹת וַאֲיֵן דְּבַר אֱלֹו דְּבַר כִּי רָאוּ כִי גָדַל הַכָּאָב מְאֹד"? \_\_\_\_\_

37. הרמב"ם חיבר חלק ניכר מספריו בשפה הערבית, הזרה ליהודים. מי נתבקש לדבר בשפה שאינה יהודית: "דְּבַר-נָא אֶל-עַבְדֶּיךָ אַרְמִית כִּי שְׁמַעִים אֲנַחְנוּ וְאֶל-תְּדַבֵּר עִמָּנוּ יְהוּדִית בְּאֲזְנֵי הָעָם אֲשֶׁר עַל-הַחֲמָה"? \_\_\_\_\_

38. את בקיאותו ברזי הרפואה שאב הרמב"ם מהספרות היוונית הקדומה ומכתבי החכמים של מצרים העתיקה, שהיו בעלי ידע רב. על מי מספר הכתוב שחכמתו הייתה גדולה "מְחֻכְמַת כָּל-בְּנֵי-קֶדֶם וּמְכַל חֻכְמַת מִצְרַיִם"? \_\_\_\_\_

#### שאלות 39-40 – הרמב"ם והרפואה

הרמב"ם נודע כרופא מלומד, שגדולי עולם ושועיו נהגו להיוועץ בו. 39. שר צבא מאיזו ארץ נשלח להיוועץ בנביא לאחר שחלה בצרעת: "אַחֲלִי אֲדַנִּי לִפְנֵי הַנְּבִיא { ... } אֲזַ יֵאָסֵף אֹתוֹ מִצְרַעְתּוֹ"? \_\_\_\_\_

40. מה הציע הנביא לשר הצבא לעשות על מנת להירפא מצרעתו?

#### שאלות 41-42 – קבורת הרמב"ם בארץ-ישראל

הרמב"ם נפטר במצרים וביקש להיקבר בארץ-ישראל. 41. הרמב"ם ציטט בצוואתו אדם שביקש בקשה זהה בימי התנ"ך, באומרו: "אֶל-נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם". מיהו? \_\_\_\_\_

42. באיזה מקום בארץ-ישראל ביקש אותו אדם להיקבר? \_\_\_\_\_

#### שאלות 43-44 – ביקור הרמב"ם בחברון

במהלך שהייתו בארץ, ביקר הרמב"ם במערת המכפלה בחברון. 43. כמה שנים נבנתה העיר חֶבְרוֹן לפני צֵעַן מִצְרַיִם? \_\_\_\_\_

44. מי קיבל את חֶבְרוֹן "לְנַחֲלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה יַעַן אֲשֶׁר מָלֵא אֲחֵרֵי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל"? \_\_\_\_\_

### שאלות 45-46 – הרמב"ם וגניזת קהיר

כתבי יד רבים של הרמב"ם נתגלו בגניזת קהיר, מצבור אוצרות תרבות יהודיים שנכתבו ונשמרו במשך כאלף שנים.

45. בימי איזה מלך נמצא "סֵפֶר הַתּוֹרָה { ... } בְּבֵית הַ" ? \_\_\_\_\_

46. מה הורה המלך לעשות בעקבות מציאת הספר?

---

### שאלות 47-48 – איגרות הרמב"ם

הרמב"ם שלח איגרות רבות לקהילות יהודיות ברחבי העולם.

47. מי ביקש: "אִם-עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב אֲגִרֹת יִתְּנֵנוּ-לִי עַל-פְּחֻוֹת עֶבֶר הַנָּהָר אֲשֶׁר יַעֲבִירוּנִי עַד אֲשֶׁר-אָבּוּא אֶל-יְהוּדָה" ? \_\_\_\_\_

48. לשם מה ביקש אותו אדם אגרת נוספת מהמלך? \_\_\_\_\_

### שאלות 49-50 – הרמב"ם ויהודי תימן

אחת הקהילות שעמדה עם הרמב"ם בקשר רציף הייתה יהדות תימן, שאף קיבלה אותו כפוסק וכמנהיג.

49. למי מצאצאי עשו היה בן בשם תימן? \_\_\_\_\_

50. מי הזכיר בנבואתו את תימן: "וְהָיָה עֲלֵיהֶם יִרְאָה וְיֵצֵא כְּבָרֶק חֶצוֹ וְאֲדָנִי ה' בְּשׁוֹפָר יִתְקַע וְהָלַךְ בְּסַעְרוֹת תֵּימָן" ? \_\_\_\_\_

## שאלות מילואים ("שובר שוויץ") בנושא מים

שים לב! הניקוד שתצבור בשאלות 51-60 ישמש אך ורק להכרעה, אם זו תיזכר. ישראל היא ארץ חמה ושכורת שמש שיורדים בה מעט מאוד גשמים. על כן, עוד מימי התנ"ך, תנודות במצב המים בארץ השפיעו השפעות מרחיקות לכת על יושביה. בשנותיה הראשונות של מדינת ישראל פותחו המצאות שנועדו להתמודד עם האקלים החם של הארץ, כמו הטפטפת של שמחה בלאס ודוד השמש של לוי ישר. מאז ועד ימינו, ישראל מהווה מקור ידע מוביל ומקצועי בנוגע להתמודדות עם מחסור במים, ומשק המים הוא גאווה ישראלית.

שאלות המילואים עוסקות באזכורים שונים למים בסיפורי התנ"ך ובדברי הנביאים.

51. בני איזה עם נידונו להיות "שֹׁאֲבֵי מַיִם"? \_\_\_\_\_

52. על כמה אנשים נאמר שלא "כָּרְעוּ עַל-בְּרִכֵּיהֶם לְשִׁתּוֹת מַיִם"? \_\_\_\_\_

53. מי ניבא: "וּשְׂאֲבֹתֶם-מַיִם בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה"? \_\_\_\_\_

54. מי אמר: "אֲנִי קָרָתִי וְשִׁתִּיתִי מֵיִם זָרִים"? \_\_\_\_\_

55. על מי אמר שלמה במשלי: "וְאִם-צָמָא הִשְׁקָהוּ מַיִם"? \_\_\_\_\_

56. מי אמר: "לִמָּה יָבוֹאוּ { ... } וּמִצְאוּ מַיִם רַבִּים"? \_\_\_\_\_

57. מי ניבא: "וּמִשְׁלוּ מַיִם עַד-יָם וּמִנְהַר עַד-אֲפֹסֵי-אֲרָץ"? \_\_\_\_\_

58. מי "הָיוּ יֹשְׁבֵי־בְעַפְלָל עַד נֶגְדַ שְׁעַר הַמַּיִם לַמִּזְרָח"? \_\_\_\_\_

59. על מי נאמר: "לֹא-אֶכֶל לֶחֶם וְלֹא-שָׁתָה מַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים וְשִׁלְשָׁה לַיְלוֹת"? \_\_\_\_\_

60. מי אמר: "רְאוּךָ חִילוּ הָרִים זָרִים מֵיִם עֶבֶר"? \_\_\_\_\_

**בהצלחה!**